

Vuoden 2026 talousarvion muutos

KH 21.09.2026 § 303

Vuoden 2026 talousarvion ja sen täytäntöönpanoa koskevien ohjeiden mukaan:

Haastava taloustilanne korostaa edelleen talousarviossa pysymisen tärkeyttä. Mikäli talouden sopeutustoimenpiteet eivät joltain osin toteudu tai talousarvio uhkaa ylittyä muuten, tulee käynnistää muita toimenpiteitä, joiden toteuttamisella varmistetaan talousarviossa pysyminen. Nettomenoja lisääviä talousarviomuutoksia voidaan tehdä vain erityisen perustelluista syistä.

Vastaavasti, mikäli investointimenot uhkaavat ylittyä, on käynnistettävä talousarvion toteutumisen varmistavien toimenpiteiden suunnittelu. Toimenpiteet voivat koskea hankkeiden laajuuden tai sisällön muutoksia tai hankkeiden toteutusajan siirtämistä. Toimenpiteiden käynnistäminen on aloitettava välittömästi myös tilanteessa, jossa useammalle vuodelle ajoittuvan hankkeen kokonaiskustannusarvio uhkaa ylittyä, vaikka muutostarve ei koskisi vuotta 2026.

Mikäli vuoden 2026 aikana on tarve tehdä edellä esitetty huomioiden talousarvion muutoksia, pyritään mahdolliset muutokset kokoamaan yhteen ja käsittelemään kaupunginvaltuustossa kootusti lähtökohtaisesti huhtikuussa ja syyskuussa. Talousarviomuutoksia käsitellään muina ajankohtina vain perustellusta syystä.

Muutosesityksen yhteydessä on arvioitava myös taloudellisten ja määrällisten sekä toiminnallisten tavoitteiden toteutumista ja esitettävä niihin tarpeelliset muutokset.

Kaupunginvaltuuston sitovuustason sisällä on ao. toimielimillä oikeus tehdä muutoksia talousarvioihin tulosalueiden välillä.

Vuoden 2026 talousarvio on sote-kiinteistöjen myyntiin liittyvien kertaluontoisten erien johdosta 12,5 milj. euroa ylijäämäinen. Kuluvan vuoden toteutumaennusteiden mukaisesti talousarvio voi kokonaisuutena toteutua, mutta talousarvioon on tarpeen tehdä eräitä muutoksia kaupunginvaltuuston hyväksymien sitovuustasojen, CINEAn päätöksen sekä toteutuma-arvioiden johdosta.

Peruskaupungin käyttötalous- ja investointiosa

Kulttuuri- ja liikuntalautakunta on 26.8.2026 § 44 esittänyt muutosta talousarvioon liikuntapalveluiden osalta. Liikuntapalveluiden henkilöstö- ja vuokratulujen odotetaan toteutuvan 0,2 milj. euroa talousarviota suurempina. Lisäksi lautakunta esittää, että kulttuuripalveluiden vuoden 2026 investointiosan talousarviota tarkistetaan 0,456 milj. eurolla kirjastoauton hankinnan kustannusten nousun sekä investointien siirtymisen vuoksi. Vuodelta 2025 jäi käyttämättä kulttuuripalveluiden investointimäärärahaa 0,63 milj. euroa.

Kaupunkirakennelautakunta on 25.8.2026 § 96 esittänyt muutoksia talousarvioon. Kaupunkirakennepalvelujen talousarvioon esitetään kaupunginvaltuuston sitovuustasolla (tulosalueiden 210,240, 270, 280 yhteenlaskettu toimintakate) 0,6 milj. euron määrärahan lisäystä. Joukkoliikenteen kustannukset ovat nousseet merkittävästi

vuosina 2025-2026. Tämän johdosta talousarviomuutoksessa esitetään yhdyskuntasuunnitteluun tulosalueelle 1,5 milj. euron lisäystä. Maaomaisuuden tulosalueen osalta sen sijaan tulokertymä on ennakoitua parempi ja talousarviomuutokseen esitetään 0,5 milj. euron parannusta talousarvioon nähden. Myös yhdyskuntatekniikan talousarvio on toteutumassa 0,4 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienempänä, mikä voidaan huomioida muutoksessa.

Kaupunkirakennelautakunta on esittänyt muutosta myös Tilakeskuksen tulostavoitteeseen. Käyttötalouden tulot ja menot toteutuvat hieman ennakoitua paremmin, mutta rakennusten arvonalentumiset puolestaan heikentävät tulosta. Tilakeskuksen kaupunginvaltuustoon nähden sitovataso on tilikauden tulos, johon vaikuttaa käyttötalouden nettomenojen lisäksi tuloslaskelman erät. Kun käyttötalouden muutokset ja tuloslaskelman muut erät otetaan huomioon, Tilakeskuksen tilikauden tulostavoite paranee 8,462 miljoonasta eurosta 8,542 miljoonaan euroon.

Sote-kiinteistöjen myynti hyvinvointialueelle toi kuluvalle vuodelle 7,8 milj. euron myyntivoittotulon. Myyntivoitosta 3,5 milj. euroa kohdistuu tonttien osuuteen ja 4,3 milj. euroa rakennuksiin. Myyntivoittoarvio on huomioitu käyttötaloudessa yleishallinnossa tonttien osalta ja Tilakeskuksen tulosalueella rakennusten osalta. Tilintarkastajien suositusten mukaisesti myyntivoittotulo esitetään muutettavaksi satunnaiseksi tuloksi. Siirto ei vaikuta tilikauden tulokseen, mutta muuttaa käyttötalouden talousarvioita yleishallinnon ja Tilakeskuksen osalta.

Kaupunginhallitus käsittelee 21.9.2026 Enon entisen kunnanviraston siirtämistä apporttina Joensuun Yrityskiinteistöt Oy:lle. Järjestely huomioidaan talousarvion investointiosassa. Luovutettavan omaisuuden 190 000 euron arvo kirjataan investointituloksi ja osakkeiden merkintää vastaava 190 000 euron määrä investointimenoksi. Luovutettavan omaisuuden arvosta 170 000 euroa kohdistuu rakennukseen ja kirjataan Tilakeskuksen investointituloksi. Tontin 20 000 euron arvo kirjataan yleishallinnon investointituloksi. Osakkeiden merkintää vastaava 190 000 euron investointimeno kohdistetaan yleishallintoon.

Kaupunki on saanut kuluvana vuonna päätöksen Euroopan Investointipankin lainarahoituksen ja Euroopan ilmasto-, infrastruktuuri- ja ympäristöasioiden toimeenpanoviraston (CINEA) tuesta (KV 15.6.2026 § 56). CINEAn tuen osuus on yhteensä 18 milj. euroa, josta kaupungin hankkeiden osuus 12,8 milj. euroa ja Joensuun Ellin Kodit Oy:n osuus 5,2 milj. euroa. CINEAn tuen osuus huomioidaan tukikokonaisuuden piiriin kuuluvien hankkeiden rahoitusosuutena ja jakautuu hankkeille vuosien 2026-2031 talousarvioissa ja -suunnitelmassa. Vuoden 2026 talousarviossa tulee huomioida käynnissä olevien hankkeiden osuus kustannusarvioiden toteutumaennusteiden mukaisesti. Tilakeskuksen investointiosan rahoitusosuudeksi kohdistetaan vuodelle 2026 Taidemuseon peruskorjauksen ja Naljakan päiväkodin osalta yhteensä 1,12 milj. euroa. Taidemuseon kaluston rahoitusosuuteen kohdistetaan 0,05 milj. euroa kulttuuripalveluiden tulosalueelle. Vuodelle 2026 tuloutettava lopullinen rahoitusosuus tarkentuu tilinpäätöksen yhteydessä.

Työttömyyden heikon kehityksen myötä kaupungin vastuu työttömyysturvan menoista on noussut kuluvan vuoden aikana. Työelämän ja kotoutumisen palveluiden tulosalueelle kohdistuu ylityspainetta työttömyysturvan menokehityksen johdosta, mutta on mahdollista, että tulosalue toteutuu lähelle talousarviota muilta vastuualueilta kertyvien säästöjen johdosta. Erityisesti kotoutumisen laskennallisia korvauksia kertyy ennakoitua enemmän. Talousarviomuutoksessa työllisyyden ja kotoutumisen palvelujen tuloarviota korotetaan ennakoitua suurempien kotoutumisen laskennallisten korvausten

perusteella. Samalla työttömyysturvan rahoitusvastuuseen varattua määrärahaa korotetaan vastaavalla määrällä. Muutokset eivät siten muuta tulosalueen kaupunginvaltuustoon nähden sitovaa nettomenoa. On mahdollista, että toteutuma jää pienemmäksi myös muilla vastuualueilla.

Peruskaupungin tuloslaskelma

Verotulokertymäennusteet ovat heikentyneet viime syksyllä arvioidusta pitkään jatkuneen vaisun talouden kehityksen myötä. Vaikka talouden suhdannenäkymä on hieman parantunut, vuoden 2026 verokertymän ennustetaan jäävän hieman talousarviossa arvioitua heikommaks heikon työllisyyskehityksen johdosta. Myös kiinteistöverokehitys on ollut heikko rakentamisen vaikean tilanteen sekä kiinteistöveroihin tehtyjen oikaisujen johdosta.

Kiinteistöverokertymän ennakoidaan jäävän 1,0 milj. euroa talousarviossa arvioitua pienemmäksi. Yhteisöverokertymän ennakoidaan sen sijaan hieman kasvavan kaupungin jako-osuuden nousun myötä ja arviota voidaan nostaa 2,0 milj. eurolla. Heikon työllisyystilanteen johdosta kunnallisverokertymäarviota esitetään sen sijaan pienennettäväksi Kuntaliiton koko maan arvioita koskevan kehityksen perusteella 2,5 milj. eurolla. Kokonaisuutena verotuloarvio heikkenee 1,5 milj. euroa.

Valtionosuuksien suuruudeksi arvioitiin talousarviossa 55,85 milj. euroa. Päätösten mukaan valtionosuuksia on kertymässä 56,16 milj. euroa. Lopullinen valtionosuuskertymä voi poiketa hieman päätösten mukaisesta määrästä opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuuksiin joulukuussa toteutuneiden suoritelmien perusteella tehtävien tarkistusten vuoksi. Valtionosuusarviota voidaan kuitenkin tässä vaiheessa tarkistaa päätösten mukaisesti 0,31 milj. eurolla.

Korkotuloja on kertynyt alkuvuonna talousarviossa arvioitua enemmän. Korkotuloarviota voidaan tämän perusteella korottaa 0,36 milj. eurolla. Myös osinkotuottoja on kertynyt 0,10 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän. Korkotason nousu nostaa myös korkomenoja, mutta vaikutus realisoituu vähitellen. Lisäksi mm. Cinean ennakkomaksun myötä rahoitustarve on kuluvana vuonna aiemmin arvioitua pienempi, minkä vuoksi korkomenoarviota ei korkotason noususta huolimatta ole tarpeen tarkistaa.

Suunnitelman mukaisten poistojen määräksi arvioitiin talousarviossa 28,5 milj. euroa. Toteutuma-arvio kuluvalle vuodelle on 28,0 milj. euroa, joten poistoarviota voidaan pienentää 0,5 milj. eurolla. Samanaikaisesti rakennusten arvonalentumiset kasvavat 0,77 milj. euroa talousarviota suuremmiksi.

Satunnaisissa tuotoissa huomioidaan sote-kiinteistöjen myynnistä saatavan 7,8 milj. euron myyntivoiton siirto satunnaisiin tuottoihin.

Poistoeron vähennystä voidaan kasvattaa 0,2 miljoonalla eurolla. Muutosta selittää osaltaan vuoden 2025 tilinpäätöksessä tehty investointivarausten purku.

Peruskaupungin rahoituslaskelma

Edellä esitetyt muutokset vaikuttavat myös rahoituslaskelman eriin (vuosikate, satunnaiset erät, investointien rahavirran erät).

CINEAn tukea koskevan sopimuksen mukaisesti CINEA on maksanut enakkoon 70 %:a tukisummasta, yhteensä 12,6 milj. euroa. Kaupungin osuus enakkomaksusta on

noin 9 milj. euroa ja Joensuun Ellin Kodit Oy:n osuus noin 3,6 milj. euroa. Ennakkomaksun osuus huomioidaan rahoituslaskelmassa ”muut maksuvalmiuden muutokset”. Erää vähentää kuluvalle vuodelle investointiosaan avustukseksi kirjattu osuus, 1,17 milj. euroa.

Talousarviossa arvioitu 20 milj. euron pitkäaikaisen lainan nosto esitetään siirrettäväksi vuodelle 2027. Samalla lyhytaikaisten lainojen nettovähennystä pienennetään 12 miljoonalla eurolla siten, että lyhytaikaisten lainojen muutokseksi muodostuu 14 miljoonan euron vähennys. Loppuvuoden mahdollinen rahoitustarve hoidetaan konsernitilin tai kuntatodistusten avulla.

Rahastot

Sijoitusmarkkinoiden kehitys on ollut kuluvana vuonna myönteinen. Rahastojen yhteenlaskettu tulos on elokuun lopun tilanteen mukaisesti noin 5 milj. euroa ylijäämäinen. Rahastojen lopulliseen tilikauden tulokseen vaikuttaa loppuvuoden sijoitusmarkkinoiden kehitys ja mahdollinen sijoitusmarkkinoiden negatiivinen kehitys loppuvuonna voi heikentää tilikauden tulosta elokuun lopun tilanteesta. Rahastojen talousarvion mukaista tulosta voidaan kuitenkin nostaa varoivaisuuden periaatteella 2,7 milj. eurosta 4,0 milj. euroon.

Tulevaisuusrahaston säännön mukaan rahaston pääomaa kartutetaan tilikauden tuloksen mahdollistamissa rajoissa lisäämällä siihen kunkin vuoden aloittavan taseen mukaiselle pääomalle laskettu peräkkäisinä vuosina rakennuskustannusindeksin suhteellista muutosta vastaava tuotto. Rakennuskustannusindeksin suhteellinen muutos lasketaan vertaamalla indeksin marraskuun lukuja. Koska tilikauden tulos tulee olemaan kertaluontoisten erien johdosta ylijäämäinen, rahaston sääntöjen mukainen rahastosiirto tulee tehtäväksi. Rahastosiirron suuruuteen vaikuttaa rakennuskustannusindeksin kehitys loppuvuonna. Elokuun indeksin muutos on 2,8 % marraskuun 2025 tasoa korkeampi. Talousarviomuutoksessa rahastosiirto huomioidaan tämän mukaisesti 1,4 milj. euron tasolla. Siirto tarkentuu tilinpäätöksen yhteydessä.

Yhteenveto

Peruskaupungin vuoden 2026 talousarvio on esitettyjen muutosten jälkeen 6,1 milj. euroa ylijäämäinen. Joensuun Vesi -liikelaitos ja rahastot huomioiden kaupungin tulos on 11,7 milj. euroa ylijäämäinen. Tilikauden tulos on hieman alkuperäistä talousarviota parempi, mutta rahastosiirron johdosta tilikauden ylijäämä jää hieman alkuperäistä talousarviota pienemmäksi.

Talousarvion toteutumiseen liittyy edelleen loppuvuoden osalta epävarmuutta erityisesti verotulojen ja työttömyydestä aiheutuvien menojen sekä sijoitusmarkkinoiden kehitykseen.

Toiminnallisiin tavoitteisiin ei ole esitetty muutoksia. Lautakunnat ovat käsitelleet taloudellisten ja määrällisten tavoitteiden muutokset talousarviomuutosesitysten yhteydessä.

Muutokset huomioivat peruskaupungin käyttötalousosa sekä peruskaupungin ja ulkoinen tulos- ja rahoituslaskelma on esitetty pykälän liitteenä.

Valmistelija: talousjohtaja

Kaupuginjohtajan päätösehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin vuoden 2026 käyttötalous- ja investointiosaa liitteen mukaisesti,

hyväksyä Tilakeskuksen tulostavoitteeksi 8,542 milj. euroa,

muuttaa vuoden 2026 peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin yksimielisesti.

Talousjohtaja Satu Huikuri oli kokouksessa asiantuntijana asian käsittelyn aikana.

KV 28.09.2026 § 87

1008/02.02.00.00/2025

Ehdotus:

Kaupunginhallitus ehdottaa, että kaupunginvaltuusto päättää

muuttaa peruskaupungin vuoden 2026 käyttötalous- ja investointiosaa liitteen mukaisesti,

hyväksyä Tilakeskuksen tulostavoitteeksi 8,542 milj. euroa,

muuttaa vuoden 2026 peruskaupungin ja ulkoista tulos- ja rahoituslaskelmaa liitteiden mukaisesti.

Päätös:

Hyväksyttiin keskustelutta yksimielisesti.